

Graven naar ruimte

Villa in Rijswijk door Bureau Kroner

Veel oudere huizen voldoen niet meer aan de hedendaagse ruimtelijke eisen. Door beperkte ruimte rond het huis of beschermende regelgeving is ondergronds bouwen steeds vaker de enige mogelijkheid voor uitbreiding. Ook de bewoners van een oude villa in Rijswijk kozen ervoor de gewenste extra slaap- en badkamer onder het bestaande terras te laten realiseren. De belangrijkste opgave voor de architect was het vermijden van een benauwd gevoel en een interieur te maken dat dezelfde ervaring oproept als een chique hotelsuite. Dit is gelukt door de kleine ruimte te verdelen in van elkaar gescheiden, maar tegelijkertijd verbonden zones, en door een patio aan te leggen die daglicht toelaat. **Jaap Evert Abrahamse** Foto's Luuk Kramer

1 De ondergrondse ruimte is door middel van een tweezijdig kastmeubel verdeeld in verschillende gebruikszones: een slaap- en een badkamer. Het raam in het kastmeubel biedt naar beide zijden zicht.

2 Door een glazen pui verandert de kelder hier in een patio en valt daglicht de kamer binnen.

Villa Marina is een Jugendstil-landhuis dat rond 1910 door een Haagse projectontwikkelaar is gebouwd aan de Van Vredenburgweg in Rijswijk. Het huis ligt middenin de landgoederenzone Rijswijk, achter de strandwal. Dit is een gebied met grote cultuurhistorische, archeologische en natuurwaarden. De bouwrechten zijn er door middel van de vaststelling van een nieuw beschermend bestemmingsplan sterk ingeperkt. Iedere uit- of opbouw van het bestaande volume was uitgesloten. Dit gegeven stond op gespannen voet met de leefsituatie van de eigenaar van het betrekkelijk bescheiden huis, die meer plaats nodig had voor een gecombineerd gezin met in totaal vier kinderen. Het planologisch regime liet slechts één mogelijkheid open: die van het ondergronds bouwen.

Hiermee kwam de bewoner voor een ruimtelijk en technisch complexe en kostbare bouwopgave te staan. De complexiteit werd in dit specifieke geval door de hoge grondwaterstand, de krappe, onregelmatig gevormde kavel en de archeologische verwachtingen nog verhoogd. Maar ondergronds bouwen is ondanks alles een opgave die zich steeds vaker voordoet. Veel oudere huizen, ook huizen die in vroeger tijden als rianten woningen werden gezien, bieden de moderne mens onvoldoende ruimte. Door beperkte plek op het kavel of vanwege beschermende regelgeving is ondergronds bouwen steeds vaker de enige mogelijkheid voor uitbreiding. De opdrachtgever koos voor vier kinderkamers op de verdie-

ping van het huis; hiermee kwamen de slaapkamer en badkamer voor de ouders in het ondergronds te realiseren programma terecht. Dit is onder het al aanwezige terras in de achtertuin gerealiseerd. De ruimte is via een bestaande kelder verbonden met het huis. Aan de achterzijde is een patio gerealiseerd. Een trap van treden die vrij uit de betonnen wand steken, leidt naar de tuin; hiermee is voldaan aan de eis van een tweede vluchtweg vanuit de ondergrondse ruimte. De druk van het grondwater moest worden opgevangen door een extra zware constructie met een betonnen keldervloer van 40 centimeter dikte, die aan beide zijden een eind buiten de eigenlijke kelderbak uitsteekt. De architect stond voor een complexe ontwerpogave: een ondergrondse ruimte op een beperkte kavel creëren en ontsnappen aan het benauwde gevoel dat een kelder oproept. Mark Graafland van het Haagse architectenbureau Kroner wist handig gebruik te maken van de vorm van de kavel en de verschillende programma-onderdelen, om een sequentie van geschakelde binnen- en buitenruimtes te creëren die meer dan genoeg licht en ruimte biedt.

De kelderbak, met een vrije hoogte van 2.80 meter, is verdeeld in twee ruimtes: de slaap- en de badkamer. Deze zijn van elkaar gescheiden door middel van een kastenwand met daarin een groot raam. Achter dat raam is in de badkamer een spiegelwand aangebracht. Tussen de slaapkamer en de patio staat een glazen pui. Deze schakeling van badkamer,

- 1 In de badkamer leidt de opeenvolging van doorzichten en spiegelingen tot een onverwachte openheid.
- 2 De buitentrap vanuit de patio verbindt de kelder met de tuin.
- 3 Rendering kelderbak

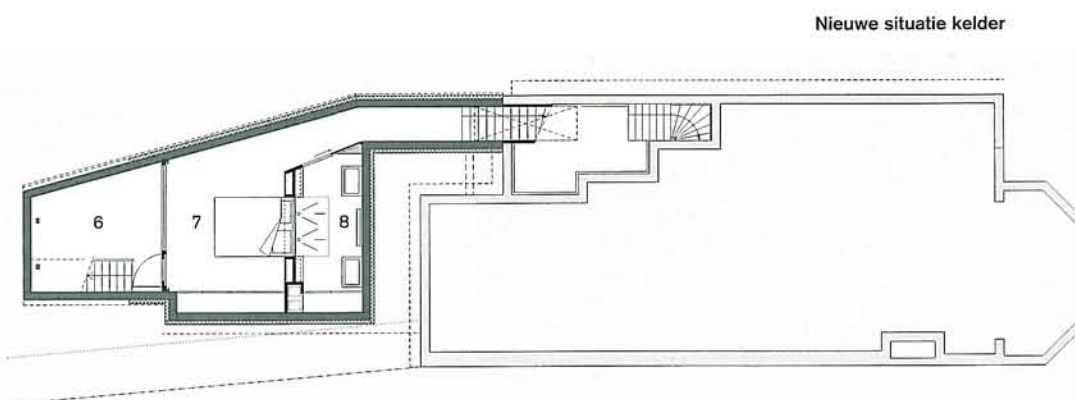
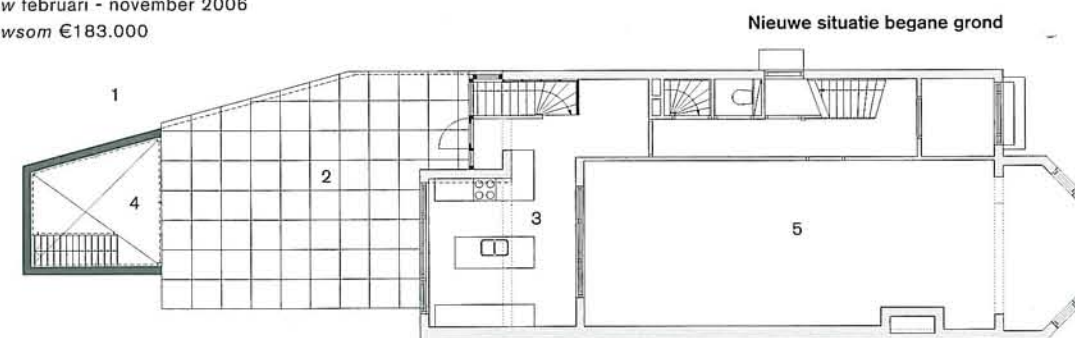
slaapkamer en patio biedt een doorzicht, dat wordt versterkt door het effect van de spiegelwand. Een doorlopende rechthoek van plafondspots accentueert de eenheid van de ruimtes. Het perceel loopt naar achteren toe schuin weg. Van dit gegeven heeft de architect gebruik gemaakt. De trap die vanuit het bestaande huis naar de uitbreiding leidt, loopt mee

met de rooilijn. Wie de trap afdaald langs een geknikte wand, voorzien van donker behang met een reflecterend patroon, loopt naar het licht dat vanaf de patio in de ondergrondse ruimte valt. Kroner heeft zo de complexe problematiek op elegante wijze opgelost, met als resultaat een volwaardige uitbreiding van de villa.

Ondergrondse uitbreiding Villa Marina, Rijswijk

Oprachtgever Bart Hofker, Rijswijk
 Ontwerp Bureau Kroner, Den Haag
 Projectteam Mark Graafland, Jeroen van Wieren,
 Jaap Mittelhaeuser, Bob Dinwiddy
 Aannemer WEBA bouwservice, Naaldwijk
 Stoffering en kleuradvies Jolanda Buningh, Buningh Interieur Rotterdam
 Vloeroppervlakte 40 m²
 Start ontwerp november 2004
 Bouw februari - november 2006
 Bouwsom €183.000

- 1 tuin
- 2 terras
- 3 keuken
- 4 vide
- 5 woonkamer
- 6 patio
- 7 slaapkamer
- 8 badkamer